

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ
ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Затверджую

Ректор _____ О.В. Поркуян
«_____» _____ 2016 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

щодо проведення фахового вступного випробування для осіб,
які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки
СПЕЦІАЛІСТІВ або МАГІСТРІВ зі спеціальності
8(7). 03060101 „Менеджмент організацій і адміністрування”
на базі раніш здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр або
спеціаліст

Пояснювальна записка складається з:

- Програми фахових вступних випробувань;
- Вимог до рівня підготовки вступників;
- Переліку рекомендованої літератури;
- Критеріїв оцінювання;
- Порядку проведення фахового випробування.

Сєверодонецьк, 2016

1. Програма фахового вступного випробування

Програма вступного фахового випробування розроблена з урахуванням вимог чинних програм для вищих навчальних закладів IV рівня акредитації.

Необхідний обсяг знань вступника, що має освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра з напрямку підготовки «Менеджмент організацій і адміністрування» або спеціаліста зі спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування» забезпечують наступні нормативні дисципліни, передбачені навчальним планом.

Економічна теорія

Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Економічні закони, принципи і категорії. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Економічна система суспільства, її сутність, типи та основні структурні елементи. Власність як економічна категорія. Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Теорія товару і грошей. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг. Держава та її економічні функції. Економічні аспекти глобальних проблем.

Економіка підприємства

Ринкове господарство і принципи його функціонування. Підприємство як об'єкт вивчення, організаційно-правові форми підприємства. Підприємство як суб'єкт ринкового господарства. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства: ресурсний потенціал, матеріальні ресурси, трудові ресурси, майнові ресурси (активи) та капітал підприємства. Оподаткування підприємства. Витрати на виробництво продукції, робот, послуг. Ціноутворення. Результати господарської діяльності. Баланс підприємства.

Підприємницьке право

Систематизація законодавства: поняття, форми. Поняття, форми та способи реалізації норм права. Стадії процесу застосування норм права. Підгалузі права та правові інститути. Державне регулювання господарської діяльності в Україні. Цивільно-правові відносини. Відносини власності: поняття та зміст права власності. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення зобов'язань. Правовий статус суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародний комерційний арбітраж.

Маркетинг

Сутність маркетингу та розвиток його концепцій. Загальні функції маркетингу. Маркетингове середовище: сутність, склад, характеристика. Типи маркетингу залежно від сфер застосування. Формування маркетингової інформаційної системи на основі проведення маркетингових досліджень. Вивчення потреб і поведінки споживачів та вибір цільових сегментів.

Комплекс маркетингу: товар, ціна, розподіл та просування. Управління маркетинговою діяльністю.

Основи менеджменту

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту. Історія розвитку та сучасні моделі менеджменту. Закони, закономірності та принципи менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності: планування, організація, мотивація, контроль. Інформація і комунікації в менеджменті. Сутність та класифікація методів менеджменту. Мета управлінського процесу, його учасники, предмет, засоби здійснення. Керівництво та лідерство. Ефективність менеджменту.

Операційний менеджмент

Операційний менеджмент як різновид функціонального менеджменту. Сутність та етапи розробки операційної стратегії. Операційна система організації: поняття, склад та види. Поняття операційної діяльності підприємства, ресурси, процеси та результати. Управління процесом проектування операційної системи. Управління поточним функціонуванням операційної системи. Основи менеджменту якості. Управління результативністю операційної діяльності.

Управління персоналом

Роль та значення управління персоналом як науки. Особливості та роль персоналу в досягненні конкурентоспроможності сучасних організацій. Кадрова політика і стратегія управління персоналом організації. Мета та завдання планування роботи персоналом на підприємстві. Структура інформації про персонал. Організація набору та відбору персоналу. Організація діяльності та функції служб персоналу. Формування колективу організації. Згуртованість та соціальний розвиток колективу. Оцінювання та ефективність управління персоналом.

Організація праці менеджера

Сутність управлінської праці як складової управлінської діяльності. Особливості управлінської праці. Вимоги до сучасного менеджера. Функції менеджера та принципи керівництва. Методи і стиль керівництва персоналом. Авторитет менеджера. Інформаційне та документальне забезпечення менеджера. Планування робочого часу та встановлення оптимального режиму роботи менеджера. Організація робочих місць та умови праці менеджера. Ділові контакти в діяльності менеджера. Робота менеджера з державною та комерційною таємною інформацією.

Основи зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки. Інститути та засоби управління зовнішньоекономічною діяльністю на національному рівні. Тарифні та нетарифні інструменти регулювання

зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Сутність, види, структура та механізм дії зовнішньоторговельних контрактів. Сутність та характеристика зовнішньоторговельної документації. Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі. Базові умови поставок ІНКОТЕРМС – 2000. Міжнародні розрахунки та валютно-фінансові відносини у зовнішньоекономічній діяльності. Міжнародні посередницькі операції.

2. Вимоги до рівня підготовки вступників

Учасник іспиту повинен:

ЗНАТИ:

– методику прогнозування розвитку соціально-економічних процесів на рівні окремих об'єктів управління (країни, галузі, району, підприємств, організацій);

– механізми формування і реалізації цільових, регіональних, галузевих програм;

– методи аналізу та обґрунтування розвитку економічних і соціальних процесів розвитку регіону, галузі, підприємств, організацій;

– методику розробки індикативних планів країни, регіону, галузі;

– механізм формування бізнес-планів підприємства;

– механізми організаційно-економічного регулювання і підтримки розвитку підприємницької діяльності;

– підходи до вироблення критеріїв оцінки впливу управлінських рішень на розвиток об'єкту управління та механізми забезпечення раціонального поєднання економічної і соціальної ефективності розвитку об'єкту управління;

– механізми координації і стимулювання інноваційної і інвестиційної діяльності;

– підходи до визначення пріоритетів економічного розвитку держави, регіонів, галузей, підприємств, організацій;

– механізми ефективної організації управління державним і комунальним майном;

– методику рівнів монополізації національного, регіонального та локального товарних ринків і механізми реалізації антимонопольної політики; механізми забезпечення соціального захисту населення;

– основні засади регіональної, промислової, аграрної, зовнішньоекономічної, цінової та соціальної політики держави та механізми її реалізації.

ВМІТИ:

– володіти методами обґрунтування елементів прогнозів соціально-економічного розвитку країни, регіону, галузі, підприємства, організації;

– виробляти і обґрунтовувати пропозиції щодо удосконалення

механізмів організації управління соціально-економічними процесами, певними сферами, галузями, регіонами, підприємствами, організаціями;

– організовувати розробку і реалізацію заходів по удосконаленню організаційно-економічного регулювання розвитку окремих сфер, галузей, територій, підприємств, організацій;

– аналізувати економічні і соціальні процеси, соціально-економічний розвиток регіонів, ефективність функціонування галузей і сфер економіки, підприємств, організацій;

– володіти методиками розробки програм економічного і соціального розвитку країни, регіонів, галузей, підприємств, організацій;

– розробляти матеріальні, трудові, фінансові баланси; здійснювати розрахунки показників економічного і соціального розвитку регіону, макроекономічних показників, функціонування галузей; інфраструктури регіону;

– визначати пріоритети економічного розвитку підприємств, організацій, галузі, регіону, країни; формувати бізнес-плани розвитку галузі регіону.

3. Перелік рекомендованої літератури

І. Економічна теорія

1. Андреев Б. Ф. Системный курс экономической теории: микроэкономика, макроэкономика. — Л.: Лениздат, 1998. — 574 с.
2. Борисов Е. Ф. Экономическая теория: вопросы — ответы. — М.: Инфра-М, 2000. — 196 с.
3. Бутук А. И. Экономическая теория. — К.: Вікар, 2000. — 301 с.
4. Гальчинський А. С, Єщенко П. С, Палкін Ю. І. Основи економічних знань: Навч. посіб. — К.: Вища шк., 1999. — 403 с.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підруч. / За ред. В. Д. Базилевича. — К.: Знання-Прес, 2008. — 719 с.
6. Иохин В. Я. Экономическая теория: Учебник. — М.: Юристъ, 2000. — 861 с.
7. Костюк В.С. Економічна теорія: навч. посіб. для ВНЗ / В.С. Костюк, А.М. Андрющенко, І.П. Борейко. — К.: Центр уч. Літератури, 2009. — 282 с.
8. Макконнелл К Р., Брю С. Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика. — М.: Республика, 1996. — 785 с.
9. Нестеренко О. П. Історія економічних вчень: Курс лекцій: 3-тє вид., стереотип. — К.: МАУП, 2002. — 128 с.
10. Общая экономическая теория / Под ред. А. И. Чубрынина. — СПб.: Питер, 2000. — 288 с.
11. Самуэльсон П Экономика: В 2 т.: Пер. с англ. — М.: Алгон, 1994. — Т. 1. — 333 с.
12. Шамхалов Ф. И. Государство и экономика: основы взаимодействия: Учебник. — М., 2000. — 382 с.

II. Економіка підприємства

1. Закон України Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-IV
2. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р. // ВВР України. — 1991. — № 49. — С. 682.
3. Бусигина А. Предпринимательство. Основной курс: Учебник. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 608 с.
4. Герасимчук В. Г. Стратегічне управління підприємством. Графіч-не моделювання: Навч. посіб. — К: Вид-во КНЕУ, 2000. — 360 с.
5. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. С.Ф. Покропивного. — К.: КНТЕУ, 2000. — 528 с.
6. Економіка підприємства: підручник / за ред. А.В. Шегди. — К.: Знання, 2006. — 615 с.
7. Економіка підприємства: підручник / І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. Ред. Н.М. Ушакової. - К.: КНТЕУ, 2005. — 569 с.
8. Кейлер В. Экономика предприятия: Курс лекций. — М.: ИНФРА-М, 1999. — 132 с.
9. Киперман Г. Экономика предприятия: Словарь. — М.: Юристъ, 2000. — 272 с.
10. Коласс Б. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции и методы: Учеб. пособие: Пер. с фр. / Под ред. проф. Я. В. Соколова. — М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997
11. Экономика предприятия: Тесты, задачи, ситуации: Учеб. пособие для вузов / Под ред. В. А. Швандара. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 254 с.

III. Підприємницьке право

1. Закон України «Про підприємства в Україні» // Світ бухг. обліку, № 8, 1997, С. 36—47.
2. Виноградська А. Розвиток малого підприємництва // Економіка України, № 2, 1999, С. 36—43.
3. Луць В. Контракти у підприємницькій діяльності. — К.: Юрінком Інтер, 1999. — С.272.
4. Підприємницьке право України / За ред. Шишки Р.Б. — Харків: Еспада, 2000. — с.81
5. Підприємницьке право: Навч. посібник / Ніколаєва Л.В., Старцев О.В., Пальчук П.М., Іваненко Л.М. — Київ: Істина, 2001. — с.152.
6. Правове регулювання підприємницької діяльності у сфері торгівлі: зб. норм.-прав. актів / О.І. Дорошенко (упоряд.) — Д.: Дніпрокнига, 2008. — 1056 с.
7. Садилов О. Учредительный договор и его правовые особенности // Государство и право. — 1994. - №6. — с.15.
8. Цивільне право України. Книга 2. — К.: Юрінком Інтер, 1999. — С.203.

IV. Маркетинг

1. Балабанова Л. В. Маркетинг: підручник. — К.: Знання-Прес, 2004. — 645 с.
2. Войчак А. В. Маркетинг: Навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення

дисципліни. — К.: КНЕУ, 1999.

3. Гаркавенко С. С. Маркетинг: підручник. — К.: Лібра, 2007. — 720 с.

4. Дихтль Е., Хермген Х. Практический маркетинг: Учеб. пособие / Пер. с нем. А. М. Макарова; Под ред. И. С. Минко. — М.: Высш. шк, 1995.

5. Котлер Ф. Маркетинг, менеджмент. 11-е изд. — СПб.: Питер, 2004. — 800 с.

Ламбен Ж. Ж. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива / Пер. с фр. — СПб.: Наука, 1996.

6. Маркетинг: принципи і функції: Навч. посіб. для вищих навчальних закладів. — 3-є вид., перероб. і доп. / За ред. О. М. Азарян. — Харків: Студцентр, 2002.

7. Павленко О.Ф. Маркетинг: підручник / О.Ф. Павленко, А.В. Войчак. — К.: КНЕУ, 2003. — 246 с.

8. Портер М. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / Пер. з англ. А. Олійника, Р. Скільського. — К.: Основи, 1998.

9. Почещов Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века. — М.: Рефл-бук, 1999.

10. Примак Т. О. Маркетингові комунікації в системі управління підприємством. — К.: Експерт, 2001.

V. Основи менеджменту

1. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: підручник. К.: Академвидав, 2007. — 464 с.

2. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: навч. посіб. — Л.: «Львів. політехніка», 2007. — 384 с.

3. Менеджмент: теорія і практика: навч. посіб. / А.А. Мазаракі, Г.Є Мошек, Л.А. Гомба та ін. — К.: Атіка, 2007. — 564 с.

4. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. - М.: Дело, 1992.

5. Туленков Н. В. Введение в теорию и практику менеджмента: Учеб. пособие - К.: МАУП, 1998.

6. Шегда А. В. Основы менеджмента: Учеб. пособие. — К.: Т-во "Знання", 1998.

VI. Операційний менеджмент

1. Василенко В.О. Виробничий (операційний) менеджмент: навч. посіб. — К.: Центр навч. л-ри, 2005. — 532 с.

2. Гевко І.Б. Операційний менеджмент: навч. посіб. — К.: Кондор, 2005. — 228 с.

3. Микитенко Н.В. Операційний менеджмент. Практикум: навч. посіб. — К.: КНТЕУ, 2009. — 197 с.

4. Сумець О.М. Основи операційного менеджменту: підруч. для студ ВНЗ. — К.: Професіонал, 2005. — 414 с.

5. Ханна М.Д. Управління виробництвом з метою задоволення споживача: підручник. — К.: ЗАТ «Віпо», 2003. — 225 с.

6. Чейз Р.Б. Производственный и операционный менеджмент: пер. с англ. – 10-е изд. – М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2007. – 1184 с.

VII. Управління персоналом

1. Балабанова Л.В. Управління персоналом: навч. посіб. / Л.В. Балабанова, О.В. Сардак.- К.: ВД «Професіонал», 2006
2. Жуковська В.М. Управління персоналом. Практикум: навч. посіб. – К.: КНТЕУ, 2008. – 293 с.
3. Менеджмент персоналу: навч. посіб. / В.М. Данюк, В.М. Петюх, С.О. Цимбалюк та ін; за заг. ред. В.М. Данюка, В.М. Петюха. – К.: КНЕУ, 2004. – 398 с.
4. Питер Э. Лэнд Менеджмент - искусство управлять: Пер. С англ. - М : ИНФРА-М, 1995.
5. Психологические аспекты подбора и проверки персонала. Библиотека журнала «Управление персоналом»/Составитель сборника Н.А. Литвинцева. - М., 1997.
6. Савельева В.С. Управління персоналом: навч. посіб. - К.: ВД «Професіонал», 2005. – 336 с.
7. Хміль Ф.І. Управління персоналом: підручник. – К.: Академвидав, 2006. – 606 с.

VIII. Організація праці менеджера

1. Балабанова Л.В., Сардак О.В. Організація праці менеджера. Навчальний посібник. Київ: ВД "Професіонал", 2007. – 416 с.
2. Веснин В.Р. Технология работы с персоналом и деловыми партнерами.–М.: ТД Элит-2000,2003.
3. Виноградський М.Д., Виноградська А.М., Шканова О.М. Організація праці менеджера. Навч. посіб. для студ. екон. Вузів. - К.: Кондор - 2003. - 414 с.
4. Румянцева З.П. Общее управление организацией; принципы й процессы. - М.: ИНФРА-М, 2000.
5. Сладкевич В.П., Чернявский А.Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. - 2-е изд. доп. - К.: МАУП, 2002. - 152 с.
6. Уманский А.М., Сумцов В.Г. Социально-трудовые отношения. Учебное пособие: Видавн. СНУ ім. В.Даля, м. Луганськ, 2003.
7. Чайка Г.Л. Організація праці менеджера: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 420 с.
8. Шанин В. Карьерные игры или психология делового общения.- М.: Книжный дом "Университет",2001

IX. Основи ЗЕД

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. // Вісник ВРУ. – 1991. - № 29
2. Васенко В.К. Валютно-фінансовий механізм зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 216 с.

3. Дехтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность: Учебное пособие. – 2-е изд. – М.: Дело, 2000. – 320 с.
4. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. – К.: Знання, 2006. – 462 с.
5. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. -К.: Знання. – 2002. – 384 с.
6. Козик В.В., Панкова Л.А., Карпьяк Я.С., Зовнішньоекономічні операції та контракти: навч. посіб. – К., 2004. – 608 с.
7. Макогон Ю.В., Кравченко В.А. и др. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование. – Донецк: Донеччина, 1999. – 496 с.
8. Соломенко Л. Внешнеэкономическая деятельность: организация и документальное оформление. Харьков: «Фактор». 2001. – 173 с.
9. Торгова Л.В., Хитра О.В. Основи зовнішньоекономічної діяльності: навч.-метод. посіб. – Л.: Новий світ, 2006. – 512 с.
10. Управління зовнішньоекономічною діяльністю./Під заг. ред. А.І. Кредісова – К.: ВІРА-Р, 2001. – 640 с.

4. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня підготовки, тобто знань і умінь вступника, відбувається на підставі наступних критеріїв:

1. Правильність відповіді;
2. Ступінь усвідомлення програмного матеріалу;
3. Вміння користуватись засвоєним матеріалом.

Результати фахового вступного випробування оцінюються за 12-ти бальною шкалою з урахування вищезазначених критеріїв за наступною шкалою:

Рівень підготовки	Вимоги рівня підготовки згідно критеріям оцінювання	Відповідність умінь та знань вступника рівню підготовки	Бал за 12-ти бальною системою
1	2	3	4
високий	Вступник глибоко і в повному обсязі володіє програмним матеріалом, грамотно, вичерпано та логічно викладає його в усній або письмовій формі. При цьому знає рекомендовану літературу, виявляє творчий підхід і правильно обгрунтовує прийняти рішення, добре володіє різносторонніми уміньми та навичками при виконанні практичних задач	Вище середнього рівня вимог	12
		На середньому рівні вимог	11
		Нижче середнього рівня вимог	10
середній	Вступник знає програмний матеріал, грамотно і за суттю викладає його в усній або письмовій формі, припускаючи незначні неточності в	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	9
		На середньому рівні	8

	доказах, трактовці понять та категорій. При цьому володіє необхідними вміннями та навичками при виконанні практичних задач	вимог	
		Нижче середнього рівня вимог	7
достатній	Вступник знає тільки основний програмний матеріал, припускає неточності, недостатньо чіткі формулювання, непослідовність у викладанні відповідей в усній або письмовій формі. При цьому нетривке володіння вміннями та навичками при виконанні практичних занять	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	6
		На середньому рівні вимог	5
		Нижче середнього рівня вимог	4
низький	Вступник не знає значної частини програмного матеріалу. При цьому припускає принципові помилки в доказах, трактовці понять та категорій, виявляє низьку культуру оформлення знань, не володіє основними вміннями та навичками при виконанні практичних задач. Вступник відмовляється від відповіді на контрольні запитання	Вище середнього рівня вимог, але нижче попереднього	3
		На середньому рівні вимог	2
		Нижче середнього рівня вимог	1
дуже низький	Знання та вміння з програмного матеріалу практично відсутні		0

Низький та дуже низький рівень підготовки є недостатніми для участі у рейтинговому конкурсі на зарахування .

5. Порядок проведення фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування проводиться у формі тестування. Для проведення тестування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Список допущених до тестування ухвалюється рішенням фахової атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Для проведення тестування фаховою атестаційною комісією попередньо готуються переліки питань відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на Web-сайті СНУ ім. В.Даля (<http://www.snu.edu.ua>) та інформаційних стендах економіки і управління.

Фахове вступне випробування проводиться у строки передбачені Умовами прийому до СНУ ім. В.Даля.

На тестування вступник з'являється з паспортом. Вступник одержує "Лист тестового завдання", який містить 24 питання з варіантами відповіді, за дисциплінами, зазначеними у програмі фахових випробувань, і відповідає на них впродовж 50 хвилин. Користуватися при підготовці друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється.

Результати тестування оцінюються за 12-бальною шкалою за правилами вказаними в розділі “Критерії оцінювання” даної пояснювальної записки і відмічаються у "Листу тестового завдання". Рівень знань вступника за результатами тестування заноситься також до відомості і підтверджується підписами трьох членів комісії. Відомість оформляється одночасно з "Листом тестового завдання" вступника і передається до приймальної комісії.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів до 17.00 години.

Завідуюча кафедри менеджменту
та економічної безпеки

_____ проф. Козаченко Г.В.

Голова фахової атестаційної
комісії

_____ доц. Галгаш Р.А.